

BASDAN

Haftalık siyasi magazin

Pazartesi günleri çıkar Halk Gazetesi

Sahibi ve Neşriyat Müdürü

ve bu sayıda neşriyatı fiilen idare eden :

NUSRET NESİN (Aziz Nesin)

Adres: Kumkapı, Derinkuyu sokağı No. 4

İSTANBUL

ABONE : { Bir yıllık 500 Kuruş
Altı aylık 250 Kuruş

FIATI 10 Kr.

Yıl 1 - Sayı 1 9 Temmuz 1948 Pazartesi
(BERKSOY Basımevi)

Özümüz ve sözümüz

Özümüz, sözümüz birdir. İlk sözümüz son sözümüzdür. Millet in hayrına olduğuna inandığımız fikirlerimizden ne döndük, ne döneriz.

Ne paramıza pulu muza, ne Amerikadan gelmiş kız oğlan kız baskı makinelerimize, ne de her satırımızla yere çaldığımız koda manlara güveniyoruz. Bütün cesaretimizi, azmimizi, bağlı olduğumuz fikirlerin kuvvetinden ve halktan alıyoruz. Şimdiye kadar muvaffak olduk, yine de olacağız.

Bir çok gazeteler gibi, daha çıkmadan partiler vasıtasıyla aboneler toplamadık, ilânlar almadık. Çünkü bu gazete, büyük adamlara, partilere, hükümete satılmaz. Yalnız onu okuyanlar tarafından alınır.

Şimdiye kadar çıkardığımız gazetelerin uğradığı akibetlerin bir kısmı okuyucularımızca da bilinir. Fakat ölmedik, işte elimizde kalem, meydandayız, fikirler öldürülemez. Biraktığımız yerden daha büyük bir hızla işe başlıyoruz.

Bütün eski hesapları sildik, Al baştan yapıyoruz. Ve işte yeni (BASDAN) konuşmağa başladık.

Her eşek idare eder

Meşhur İtalyan başbakanlarından Kont Cavbur'a bakanlardan biri vaziyetin pek vahim olduğunu, büyük kargaşalıkların meydana çıkacağını söylemiş ve hemen sıkı yönetim idaresinin ilânını istemiştir. Cavbur bakana şu cevabı vermişti: «Azizim, sıkı yönetim le memleketi her eşek idare edebilir.

“ Yeni Sabah ” gazetesinden alınmıştır.

Gelecek sayımızda

Türkiye Sosyalist partisi Genel sekreteri Esat Âdil Müstecaplı ile yaptığımız enteresan bir röportajı yayımlayacağız.

Atatürkün heykeli niçin milletten gizleniyor?

Mudanya iskele meydanında bir heykel yapılacaktır. Bu heykel, Mudanya mütarekesinin ehemmiyetini anlatacak idi. 939 yılında heykelin yapılmasına karar verilmişti. İlk projeye göre heykel şu şekilde olacaktır:

“Yüksek bir kaide üzerinde Mustafa Kemal ayak-

ta. Bir basamak aşağıda, Lozan kahramanı İsmet paşa. İsmet paşanın elinde kâğıt ve kalem var. Mustafa Kemal'in söylediklerini not ediyor.”

Bu heykel projesi tabii mevkîine konmadan, Atatürk öldü. Atatürkün ölümünden sonra, her nedense bu projeden vaz geçildi. Onun yerine, ayakta

yalnız İsmet İnönü bulunan bir heykelin yapılmasına karar verildi. Yine Atatürkün de yalnız bir heykeli yapılacaktır. Bu heykelleri, heykeltıraş Sabiha Bengütaş yapacaktır. Şimdi öğrenmiş bulunuyoruz ki Sabiha Bengütaş, on sene önce bu iki heykeli yapmakla meşgul oluyormuş. Heykellerin bir kısmını İtalyada hazırlıyormuş. Şimdi heykeller yerine dikilecektir.

Bay İsmet İnönünün heykelinin yine Mudanyaya dikileceğini gazetelerden okuduk. Halen Mudanya iskele meydanında İnönünün ayakta bir heykeli var-

dır. Bu heykel senelerden beri bir bezle örtülü halde bulunmaktadır. Marmaranın sert rüzgârı, heykeli örten bezi araladıkça, heykelin surati görünmektedir.

İkinci ve yeni heykelin nereye dikileceği merak edilebilir. Fakat bundan daha mühimi, Atatürkün heykelinin Çankaya köşküne dikileceğidir.

Cümle alemin bildiği gibi, bir millete faydası dokunan, tarihte müsbet rolleri olan kahraman ve san'atkarların heykelleri dikilir. Bu heykeller, millet fertlerinin sık sık görebir. (Devamı 4 üncü sayfada)

Ne idik, ne olduk? şâh idik, şahbaz olduk

“ Memlekette hürriyet yok. Abdülhamid zamanında da hürriyet yoktu ” gibilerden bir gazeteci yazı yazmış. Bunun üzerine Bursada çıkmakta olan Halk partisinin naşiri efkârı (ne efkâr, ne efkâr) Ant isimli gazete küplere binmiş. Muharrir aşağıdaki yazısıyla Abdülhamit devrini tasvir ederek, bugün hürriyet yok diyen gazeteciye ders veriyor.

Not: Kerre içindekiler bizim düşüncelerimizdir.)

Abdülhamit zamanında vapurla geçilirken Beşiktaş tarafına bakılmazdı. (Bugün değil bakmak, geçilemeyen yerler vardır). Bu iskeleye çıkanların arkasına, nar çiçeği renginde fes giyen hafiyeler takılırdı (Bugün iskeleye çıkıkma, bir kısım insanların arkasına yakaları nar çiçeği renginde olanlar takılır) bir az şüphe edilenler Yedisekiz Hasân paşa karşısında hesap vermek zorunda idiler. (bu günküler Demir Ahmedin karşısında hesap verirler.)

Yıldız lâfı ağıza alınamazdı. (bugün de ağıza alınamayan lâflar var. Şimdi burada söylesem, başım belâyâ girer.) Murad adı mir'at yazılırdı. (bugün de böyle yazılanlar var) Polisten izin almadan düğün yapmak, mevlut okutmak yasaktı (bak bu hiç değişmemiş ve sıkılaştı.) Yârenlik yapmak isteyenler mümkün olduğu kadar arka odada oturlardı. (aynen bugün dahi) çünkü ortaklık karardıktan sonra, her [Devamı 2 inci sayfada]

Belki Uyanır

Millet uyanır korkusunu önlemek üzere Binlerle tuzak, yani çeşitlerle tüzük var. Millet uyanır belki kıyamet seherinde Onlarda fakat belli ki, işkilli var

İNSAN HAKLARI

(Not: — Milletlerarası İnsan Haklarını Koruma Cemiyetine ithaf edilmiştir.)

"Amerikan aleyh-
arı faaliyetlerle müca-
ele" komitesi reisi
Bay Thomas bana sor-
du :

— Musikinin siyasi
mücadele silâhı olarak
kullanıldığını muhtelif
vesilelerle beyan eden
siz değil mi siziniz?

Kendisine şu ceva-
bi verdim :

— Napoleon ilk de-
fa Marseillaise'i dinle-
diği zaman "bu şarkı-
yı iki yüz topa tercih
ederim" diye bağırmış.
Ve bunu söyleyen Na-
poleon bir topçu müte-
bassısı idi.

M. Thomas hiddetle,

— Şimdi Napoleonu bırakın da sualime cevap
verin, diye bağırıldı. Musikiyi siyasi bir silâh te-
kâkfi ediyor musunuz ?

Cevap verdim :

— Zaman bana öğretmiştir ki yalnız şarkılar
şafizmi yokedemez.

Ve 1947 Eylülünde Holliwood'da bu konu-
şa saatlerce devam etti.

Dinleyiciler arasında yüzlerce gazeteci ve fo-
toğrafçı bulunuyor, konuşmalar aynı zamanda rad-
yo ile yayımlanıyordu. Bana kitabı mukaddes üze-
rine el bastırarak tahrik edici ve budalaca sualler
sordular. Komite şu maksadı güdüyordu : " Beni
etkârı umumiyeye karşı korkunç bir ucube gibi
göstererek yalan yere yemin etmekten zing zing
veya başka bir hapishaneye göndermek."

Komitenin ceza vermeğe salâhiyeti yoktu ama
sorulan her suale verilen cevap dosyadaki kayıt-
lara uymadığı takdirde adalet bakanlığı vasıtasile
beş yıl hapis cezası giydirebilirdi. Tabii size so-

Hürriyeti Seçtim !

Zamanımızın en büyük müzisyenlerinden biri olan Hanns Eisler Nazi Almanyasının zorbalığından kaçarak Amerikaya sığınmıştı. Sanatını hürriyet ve Demokrasinin hizmetine arzeden sanatkar bundan bir müddet evvel Fransada çevrilen bir filmin müzik kısmını üzerine almak için oraya davet edilmiş, fakat çevirilmekte olan filmin Amerikan aleyhârı olduğu ileri sürülerek kendisine Amerikalılar tarafından pasaport verilmemişti. Nazi Almanyasından hürriyete sığınmak için kaçan büyük sanatkar ne hazindir ki gene hürriyet-sizlikten dolayı bu sefer Amerikadan kaçmağa mecbur olmuştur.

Aşağıda büyük müzisyenin macerasını kendi kaleminden okuyacaksınız.

Yazan : HÄNNIS EISLER

rulan bir sürü suale verdiğiniz cevaplardan kolay-
ca müebbet hüküm giydirecek olanlar çıkarılabil-
irdi. Mamafih o zamanâ kadar kanun henüz ede-
biyata tatbik edilmiyordu. Fakat artan tepki kar-
şısında ne olacağını kim kestirebilir ? hapisanede
" siyasiler"e mahsus ayrı bir muamele yoktur ve
herkes " hukuku umumiye " ye tabidir.

Celsenin başında iki saat müddetle benden si-
tayişle bahseden gazete makalelerini okudular,
bunu protesto ederek böyle vakit kaybetmenin se-
bebini sordum, bunu benim müziğin Karl Marx'ı
olduğumu göstermek için yaptıkları cevabını ver-
diler.

Nihayet B. Thomas beni hatırladı.

— Siz de kardeşiniz Gerhart gibi komünist
partisine azamısınız ? diye sordu.

— Hayır, dedim.

Bu cevabım beni affettirmedi. Ertesi günler-
de gazeteler B. Thomasın beni yalan yere yemin
etmekle itham ettiğini yazıyorlardı. Bundan bir
kaç gün sonra karımla beni hiçbir hukuki sebep

Fransanın Picasso, Aragon, Cassou ve
Eluard gibi en yüksek münevverlerinin hareketini
ve Lettre Française'in bu hareketi dünyaya akset-
tirişini şükranla anıyorum.

Biraz da gelecek hakkındaki projelerimden
bahsedeyim. Bir çok dostlarımla bulunduğum Fran-
sa ve İtalyaya davet edildim, ve buralara gide-
cektim. Zaten (Alice Harikalar Diyarında)
İsimli bir filmin müziğini yazmamı da teklif et-
mişler. Fakat Atlantığın öbür tarafından icra
edildiğine şüphe olmayan " tesirler " altında ka-
lan Fransız ve İtalyan makamları pasaportumu
vize etmeyi reddettiler. Demir perdeye çarpan bur-
num kırıldı. Bunun aksine olarak batıda o kadar
kötülenen Çekoslovakya beni memnuniyetle çağırdı
Şimdi Viena müzik akademisinde profesör
bulunuyorum.

Kuvvetle inanıyorum ki, dünya olduğu gibi
kalmıyacak, bütün dünya san'at ve fikir adamları
arasında normal münasebetler yeniden kurula-
caktır.

DEMOKRASİ Ellinin körüdür

Herkesce bilindiği gibi
Demokrasinin kendisi gel-
meden evvel, memlekete
demokrasinin lâfı geldi.
Halkı avutacak her yeni nes-
neye olduğu gibi, memle-
ketin büyük koltuk sahip-
leri bu kelimeye de, bir
yeni gelin iştiyakiyle sarıl-
dılar.

Bundan birkaç sene ev-
vel Demokrasi memlekete
henüz yeni ithal edildiği
zaman, nutuklarında de-
mokrasi kelimesini sıklık
tekrarlaması icabeden bir
büyük adam, bir profesör
çağırıp, « Şu demokrasi-
nin ne olduğunu bana iyi-
ce anlat » demiş. Profesör
anlatmağa başlamış :

— Demokrasi demek,
hürriyet, yani insanların ist-
ediklerini yapmasıdır.

— Ha anladım, demek
ki bu demokrasi keyfi ida-
re...

— Demokrasi, başkala-
rının hürriyetine mani ol-
mamak şartıyla hürriyet
demektir.

— Şimdi anladım, demek
demokrasi dediğiniz şey,
meşrutî idare..

— Ne münasebet ? Baş-
kalarına zarar vermemek
üzere, her ferdin hürriyeti-
ne sahip olmasına demok-
rasi denir.

— Tamam öyle ise, o
halde disiplinli idare.

— Hayır efendim hayır..
Demokrasi demek halk
idaresi demektir.

— Ya... Demek ki gü-
dümlü idare.

— Bey efendi, halkın
halk tarafından...

— Anladım, halkın yö-
netimli idaresi.

— Hayır, hayır, hayır! De-
mokrasi, halkın, halk tara-
fından, halk için idaresidir.

— Mes'ele anlaşıldı. De-
mek siz demokrasi diye,
inzibatî idareye diyorsunuz.

Artık sabrı tükenen
profesör dayanamaz:

— Elinin körü, diye ba-
ğırır. Ertesi gün büyük si-
yaset adamı binlerce kişi-
nin önünde kürsüye çıkıp:

— Vatandaşlar ! diye ba-
ğırır. Şu demokrasi, demo-
krasi dedikleri şey ellinin
körü demektir. der.

İşte o tapdığınız Amerika ! Zenciler

Amerika cenup üniver-
siteleri tarafından ka-
bul ediliyorlar

Birleşik Amerika tarih-
inde ilk defa olmak üzere
17 Güney Devletinden bi-
risinin üniversitesi, zenci
öğrencileri kabul etme-
tedir. Filhaki Delaware
fen fakültesi, mühen-
dis ve doktor ünvanlarını
elde edinceye kadar kimya
öğretimini takip etmek iste-
yen zenci talebelere kapıla-
rını açmıştır.

**Ku Klux Klan Cemiyet-
tine 450 yeni üye
girdi**

Ku Klux Klan (zenci aley-
tarı teşkilât) üyeleri özel
elbiseleri ile yaptıkları bir
merasimle 450 yeni üye ka-
bul etmişlerdir.

**

Başkan Truman Ameri-
kada Zenci haklarının tah-
dit edilmesini önlemek üze-
re gerekli yeni tedbirler
ahındığını ilân etmiştir. Baş-
kan Zencilerle beyazların
orduda eşit muamele gör-
melerini ve devlet memu-
riyetlerinde fark gözetilme-
mesi için özel iş bulma
komiteleri kurulmasını em-
retmiştir.

Ne idik, Ne olduk ?

(1 inci sakifeden devam)
pencerenin altında bir ha-
fiye gölgesi belirirdi. (Ya-
zının muhariri burada şap-
şallaşmış.

(Karanlık basınca, gölge
belirmez, kayıp olur. Onun
için bu gün hafiyelerin
gölgeleri değil, kendileri
beliriyor.) Tanınmış adam-
ların evindeki toplantılar
çok defa sürgünle netice-
lenirdi. (aynı vardır.) Ra-
mazanda her vâizin karşı-
sında cemaat arasında en
az beş altı hafiye bulunur-
du. (bugün mikdar bir az
fazlaşmıştır.) Hukuk mek-
tebinde her gün her sınıf-
ta talebe gibi ders dinle-
yen hafiyeler vardı. (Bu
gün yalnız Hukukta değil,
bütün fakültelerde talebe
kılığında hafiyeler var.)
Öğretmenin dışsüz bir ko-
nuşması Fizana sürülmesi
için kâfi bir sebepti. (bu
gün bilâkis ölçülü konu-
şması bir sebeptir. Ancak

Fizan halen bizde olmadığı
için hocalar vekâlet emri-
ne alınarak aç bırakılmak-
tadır.) Sabahleyin evinden
çıkan aile reisinin akşama
eve döneceği daima şüp-
heli idi. (aynen bugünkü
gibi) her an Dairede, Yol-
da, kahvede insanın başı-
na bir felâket gelebilirdi.
(tıpkı bugün olduğu gibi).

**

Halk partili muharri-
rin yukarıya aldığım
yazısını okuyunca ver-
diğim hüküm şudur :
Bu Halk partili muharri-
ler çok kurnaz ve çok
korkak adamlar. Bu
günkü kötülükleri yaz-
mağa korkuyorlar. Dün-
kü kötülükleri yazıyorlar
E, bunları okuyanlar da
avanak değiller ya, he-
men anlayırlar. Biz
bunları söylesek, hapish-
haneye gideriz. Onlar
üstelik partinin niğmet-
leriyle besleniyorlar. Çok
kurnaz adam şu partili
muharrirler vesselâmi!

Bursada Sürgünken

Güzeldir bu şehri dilâra-yı Bursa
Şeftalisi var yiyemedik,
İpeklisi var giyemedik,
Kaplıcası var giremedik,
Hanelerinden giremedik
Lâkin Güzel şehirdir Bursa.

Akşam üzeri yeni bir köye varıyoruz. Köy meydanında kızaklarımız duruyor. Meydanda bir faaliyet var. Yirmi otuz adam ellerine kazma kürek almışlar meydanın ortasındaki karları kaldırıyorlar. Yaptıkları işten memnun olmadıkları hallerinden, gözlerinden belli oluyor. Meydanın etrafında bir bakkal dükkânı, yanında bir kahve ve ihtiyar heyeti odası var. Kahveye doğru ilerlerken bizi ilk karşılayan muhtar :

— Kusura bakmayın, affedin bizi diyor, geç haber aldık geleceğinizi de... Yoksa böyle geç kalmazdık.

Muhtarın ellerini uğuşturarak bir yapıp yakıştı var ki. Ne demek istediğini bir türlü anlayamıyorum. O devam ediyor: «Geleceğinizi duyar duymaz, adam çıkardım. Heykelin etrafını iyice açtıracaktım. Karları kürütecektim. Daha işe yeni başlatmıştım.»

Muhtarın lâflarından şaşkına döndüm. Bu adam ne demek, ne anlatmak istiyordu.

Köylüler halâ meydanın orta yerini kürümekle meşguldüler. Onların karları temizledikleri yerden iki delik açılmış ve bu iki delikten iki baş çıkmıştı. Bunlar birer heykel başı idi. Hayretle heykellere ve heykelleri kardan temizlemek için çalışanlara baktım: «Ne oluyor böyle muhtar?»

— Vallahi bey, geç haber aldık. Yoksa bu zamana kahrımı idi?»,

Kahveye girip çaylarımızı içiyoruz. Sonra yine muhtarın evine gidiyoruz. Muhtar bana «siz diyor, öbür memurlara benzemiyorsunuz doğrusu.» Muhtarla bir hayli konuşuyoruz. Sonra o, bu heykel hikâyesini anlatıyor. Bir büyük adam doğuya seyahat edecekmiş. Köyleri de gezecekmiş. Tabii vilâyet makamları tarafından gezeceği yerler bir programla tesbit edilmiş. Kasabadan otomobile gidilebilecek müsait yol olan yalnız bu köymüş. Sonra yine bu köy etrafındaki köylerden daha büyükmüş, onun için büyük adama, işte bu köyü göstermeğe karar vermişler. Daha evvelden köye adamlar gelmiş. Günde bir kaç posta adamlar ge-

Allahsize zeval vermesin

Bir muharrir on sene evvel bir roman yazdı. Romanın neşri için çok uğraştı. Fakat neşrettiremedi. Bundan iki sene evvel bu romanın bir kısmı gündelik gazetelerden birinde, başka bir hüviyet ile tefrika edildi.

Romanı bir çok tabiler okudular ve muharririni tebrik ettikten sonra, basamayacaklarını söylediler. Aşağıda basılamayan bu romandan rastgele bir parçayı okuyacaksınız.

lirmiş. Köyün ortasındaki bir evi yıkıp meydan açmışlar. Köylüye «heykel yapacaksınız», diye emir vermişler. Köylü heykelin ne olduğunu bile bilmezmiş. Onun üzerine askerlikte büyük şehirlerde bulunanlar, harpte esir düşen ihtiyarlar, gençlere, kadınlara heykelin ne olduğunu nasıl olduğunu, neden olduğunu anlatmışlar. Ama yine onlar anlamamış. Çünkü, heykelin hangi maddeden olduğunu, şeklini, nasıl olduğunu bilirlermiş ama, niçin olduğunu onlar da bilmezlermiş. Bunun üzerine kasabadan gelenler: «haydi para toplayın bakalım, size heykel yaptıracağız.» demişler. Köylüler, yazmalarının ucundaki düğümleri çözüp bozuk paralarını orta yere koymuşlar. Bir türlü parayı tamam edemezlermiş. Velhasıl dört beş kere para toplanmış, yine tamamlanmamış. Nihayet kasabadan boyunbağlı biri «haydi demiş, üstünü biz tamamlarız. Hükümet sizden bu yardımı da esirgemez.» Sonra daha biri geliyor «Köyünüze heykel yapmak istediğinize dair bir istida ile müracaatta bulunacaksınız» diyor. Köylüler, söyleneni de yapıyorlar. Ve heykel-

ler her nereye ısmarlanmıssa ısmarlanıyor.

Kulakları çınlasın, yine aklıma Eczacı geldi. O derdi ki: «bu memlekette çuvalla fasulye alınır gibi heykel yaptırılır. Meselâ yüz tane heykël birden münakasaya konur. Hangi müteahhit kırarsa, heykel işi onun üzerinde kahr.» Ve muhtar devam ediyor anlatmağa. Yine şehirden adamlar gelmiş. Köylüye yol göstermiş, iza'n göstermiş. Meydanın ortasına geniş bir tümsek yapmışlar. Tümsek üstüne çimen çiçek dikmişler. Bu çiçekli göbeğin kenarlarına da kalın demir tellerden parmaklık gibi bir şey yapmışlar. Daha sonra heykelin oturacağı kaideyi taştan tuğladan yapıp bitirince, iki heykel de gelmiş. Karşılıklı iki kaide üstüne bu iki heykeli oturtmuşlar. Heykeller göğüsten yukarı baştan ibaretmiş. Sonra köylüye büyük adam gelince, nasıl karşılayacakları, mektep çocuklarının ne tarafa dizileceği, köylülerin nerede duracağı öğretilmiş.

Büyük adamın sorması muhtemel sualleri ve bunların cevaplarını köylülere öğretmişler. Köyün öğretmeni bir hafta hep bu sual cevapları köylüye öğ-

retmek için uğraşmış. Aksine o sırada tam harmana rastlamış. Köylüler akşam köy mektebine yorgun argın gittiklerinden, hocanın dediklerini dinler gibi yapar, uyuklarmış. Ama öğretmen yutmaz, «siz ne kaz kafalı heriflersiniz, iki lâfı öğrenemediniz. Sizden de hayır gelecek» diye bağırmış. Jandarma kumandanı bütün köylüye sıkı sıkıya tenbih etmiş: «Sakin öğretilenlerden başka bir şey söylemeyin. Biz size ne öğrettikse, yalnız onu söyleyeceksiniz. Ukalâlık edenin gözünü patlatırım.» Köyden kasabaya kadar giden yolu, otomobilin sürüçmeden geçmesi için köylü yola dökülmüş. Çukurları doldurmuşlar. Tüm sekleri kazmışlar. Bu iş de bitmiş. Köye vızır vızır otomobiller gelirmiş. Çocuklar otomobilleri görünce, etraftan ayrılmazlarmış. Derken efendim, köye gelecek adamın gelme zamanı yaklaşıncaya, köylüye akşamdan haber vermişler: «Yarın kimse işe, tarlaya, kıra gitmeyecek. Prova yapacağız.»

Ertesi sabah her kes söylendiği gibi yapmış. Meydanın, otomobilin geleceği ağzı açık bırakılmış. Mektep çocukları bir tarafa dizilmiş. Yalınayakları üstü başı eski olanları arka sıraya koymuşlar. Köylüleri de bir sıraya koymuşlar. Köy okulundan hocanın oturduğu kürsü heykellerin karşısına konmuş. Bir adam ortaya çıkıp: «gözünüzü açın!» diye bağırmış «şimdi karşıdan bir otomobil gelecek. Otomobil durur durmaz, evvelce öğrettiğimiz gibi hep birden alkışlayacaksınız. Ama can ve gönülden alkışlayacaksınız. Tabii otomobilden iner inmez «merhaba köylüler, yahut nasılsınız?» diye soracak. Hep bir ağızdan «sağol» diye bağıracaksınız. Sonra yanınıza geldiği zaman, göz bebeğinin ta içinden gü-

lerek gözünün içine bakacaksınız. Gözlerinizle takip edeceksiniz.» Daha bunun gibi bir çok şeyler söyledikten sonra «anladınız mı?» diye sormuş. Hep birden «anladık» diye bağırmışlar. Ve provaya başlanmış. Karşıdan otomobil gelmiş, durmuş. Durur durmaz alkış da kopmuş.

— Olmadı, olmadı, daha hızlı, daha candan! demişler. Otomobil tekrar gerisin geriye gitmiş, tekrar gelmiş. Tam durunca yine alkışlamışlar. Töreni idare eden adam «eğer böyle yaparsanız, bizi rezil edersiniz. Olmadı, tekrar» demiş. On defa tekrarlamışlar. Galiba olmuş. Ondan sonra sıra «sağola» gelmiş. Bütün köylüler «sağoll» diye hep bir ağızdan bağırarak için hazırlanmışlar. Prova için otomobilden inen adamın ilk sözü: «meydan daralmış, köylüleri geri alın olmuş ve lâfı biter bitmez. köylüler hep bir ağızdan «sağoll» diye bağırmışlar. Töreni idare eden adam küplere binmiş, bağırmağa başlamış. Jandarma kumandanı da kızmış. Köylüler, tam zamanında, hep bir ağızdan, yüksek sesle tam istenildiği gibi bağırarak halde, neden kendilerine kızıldığını anlayamamış. Provası yapan adam köylülerin yanına gelmiş. En önde duran bir köylünün gömleğini tutmuş.

«Bu ne kir. Leş gibi kokuyorsun» demiş. Sonra gömleğin yakasını çevirip «bu ne, bu ne bu bit» diye haykırmış. Köylü, öğretmenin gözünün içine bakmış. Çünkü öğretmen böyle bir sualin cevabını öğretmemiş. Adam tekrar sormuş: «Bu ne?» köylü, öğretmenden imdat gelmeyeceğini anlayınca her halde öğretti de ben unuttum diye, öğretilenlerden aklında kalanı söylemiş: «Şayenizde. Allah size zeval vermesin.» Derhal jandarma köylüyü yakalayıp karakola götürmüştü.

Sonra kürsüye çıkıp nutuklar vermişler. Mektep çocukları şarkı söylemiş. Ve prova bitmiş. Ondan sonra boyuna gelecek zati beklemişler. Seneler geçmiş. Halâ bekliyorlarmış. Gel gelelim; heykellerde meydana dikilmiş. Kuşlar

(Devamı 4cünü sahifede)

BENİM MANİLERİM

Herkes beni şen bilir
Derdimi deşen bilir
Meğer mizah ne imiş
Deliğe düşen bilir.

**

Ne yıprandım yoruldu
Ne dinlendim duruidum
Doğru söyledim diye
Bak zincire vuruldum.

**

Bu dünya dönüyor bak
Yerinde say avanak
Beni soktun kodese
Şimdi de sen kına yak.

**

İz'anlıyız denliyiz
Korkumuz yok belliyiz
Ne de zatınız gibi
Geriden işkilliyiz.

Hakikat derincedir
Koltuğunuz yücedir
Âdil kanunlar olsun
Boynum kıldan incedir.

**

Meşeden kütük olur
Sırtımıza yük olur
Sahiden kütük ise
Mevkii büyük olur.

**

Verilir öğüt sâlık
Bakarlar alık alık
Demokrasi namına
Yapılan maskaralık.

**

Açıldın çiçek oldun
Zil takdın köçek oldun
Evvelce eşek idin
Eşşoğlu eşek oldun.

Olmamış bir Hikâye :

Komünizmle mücadele bâbındadır

Bana anlattılar, ben de size anlatıyorum. İsmi lâzım değil, bir arkadaş bir tanıdığı borç vermiş. Vadesi dolunca gidip parasını istemiş. Öbürü inkâr etmiş. Derken aralarında bir haraza çıkmış. Gırtlığına sarılacak değil a. Bir iki ileri geri söylenmiş, dönmüş evine.

Bizim arkadaşın lâfı, borcunu inkâr eden namuslu vantadaşı müteessir etmiş. Polise koşup, filanca komünisttir ; komünistlik propagandası yapıyor, diye haber vermiş.

Bizim arkadaşın, ne propagandadan, ne polisten haberi var. Dünyadan bile haberi yok. Bir sabah erkenden evlerinin kapusu çat çalınmış. İrili ufaklı dört sivil polis, paldır küldür içeri girmişler. Ara tara; yatakların altını, döşeklerin arasını, oturağın içini, fare kapanını... yok, yok.

— Nereye sakladın ?

— Neyi ?

— Komünist propagandasını.

Arkadaş hıkl diye bir gülmüş.

— Çabuk çıkar.

İşin şakaya gelir tarafı yok. Memurların en-büyükü hangisi ise o,

— Biz, demiş ; bu evde komünistliği bulmadan bir yere gitmeyiz. Hem biz adama çıkartmasını biliriz. O sırada arkadaşın kitaplarını aramakla meşgul memurlardan biri elinde bir kitapla gelmiş.

— Buldum beyim, demiş.

— Ne buldun ?

— Kırmızı kaplı bir kitap.

Kitabı açıp bakmışlarki, üstünde Fransızca bir şeyler var. Nihayet kafa kafa verip sökdürmüşler. Lâm yukarı lâ ; rıyı sine vur, rus... Lârus. tamam demişler. Lâ, Frenkcede harfi tarifdir. Malûmatı daha geniş olanı, "hayır harfi tarif değil article dir," demiş.

— İyi ya, lâ article, rus da rus, demek bu Rus kitabı. Ve böylece ciltlerle Larousse' u almışlar.

Lârusun arasından bir fotoğraf çıkmış.

— Bu sakallı herif kim? diye sormuşlar.

— Shakespear, demiş.

— Bu herif gâvur mu? Nerelidir bu kâfir ?

— İngilizdir efendim.

— Demek yabancılarla da münasebetin var. Söyle şu sakallı gâvurun adresini.

Bizim arkadaş Shakespear'ın adresini verdikten sonra palas pandras götürülmesi lâzım gelen yere götürülmüş. Cümlece mâûm olan fizik ve metafizik muameleye tabi tutulmuş. Ve komünistler arasında Shakespear nam kefare için de bir dosya açılmış.

Kulağınızda bulunsun diye bu fıkrayı yazdım. Benden söylemesi. Zira bu günlerde komünistlikle mücadele varda.. Hani evinizde Larousse bulunur; Shakespear bulunur, sonra karışmam!

Allah size zeval vermesin

(Üçüncü sahifinin devamı)

gelip üzerine konarmış. Yalnız konmakla kalsa iyi heykeli kirletirlermiş. Derken yine köye şehirden bazı adamlar gelmiş. Muhtar bir hayli haşlamışlar. Muhtar da yazları meydana bir çocuk dikermiş. Bu çocuk heykele konacak kuşları koğalarmış. Şimdi bayram günleri heykeli badana ederlermiş. Fakat kış gelince heykel-

ler karın altında kalırmış jandarma kumandanı emir vermiş: «köye bir memur gelecek olursa, heykeli temizliyeceksiniz. Badana edeceksiniz. Kar varsa açacaksınız.» Onlar da biz geliyoruz diye heykelleri karından çıkaracaklarmış ama, yetiştirememişler.

Unları dağıtıp köyden ayırırken meydana karlardan kafasını çıkarmış iki heykel başına baktım. birbirlerine tebessümle bakıyorlardı.

Ata'nın ağzı ile konuşuyoruz

Bazı siyaset adamları, atlarında çatırdamağa başlayan koltuklarını tutabilmek için, onları bu koltuğa yükselten partilerine ihanet zorunda kaldılar. Parti dışında ve bitaraf olduklarını millete ilân ettiler. Bir siyaset adamının bitaraf olması, bitaraf olabilmesi pek gülünçtür. Bu politika modasına uyan gazeteciler de, halkı aldatarak, gazetelerinin satışını sağlamak için «Partiler üstünde» olduklarını ilân ettiler. Bir siyasî gazete, bir siyasî görüşün eseridir. Bir gazetecinin de partiler üstü kalması diye bir şey olamaz. Ancak o gazetecinin inandığı siyasî fikirleri temsil eden parti henüz kurulmamış olabilir. Bu takdirde dahi bitaraf değil, bir taraftır.

Atatürk şöyle demişti :
« Benim için (bir taraflık) vardır ; (bir taraf) im. o da (Cumhuriyet) taraftarlığı. fikri, içtimaî inkilâp taraftarlığı... »

Biz Atatürkün yolundan yürüyoruz. Halkı kandırmak için bitaraf olduğumuzu söylemiyoruz. Bilâkis bir taraftır ve biz halkın tarafındayız, gerçek demokrasi tarafındayız.

Atatürk:
« Medeniyetin emir ve talep ettiğini yapmak insan olmak için kâfidir » demişti.

Biz insanız. Medeniyetin emir ve talep ettiğini ya-

şıyoruz. Yani ezilen halk külesinin menfaatları için yılmadan mücadele ediyoruz. Bu mücadelemizde ileri fiki:ler bize rehberdir.

Atatürk şöyle söylemişti.
« Politika âleminde bir çok oyunlar görülür. Fakat mukkades bir mefkûrenin tecellisi olan Cumhuriyet idareye, asri harekete karşı cehil ve taassup ve her nevi husumet ayağa kalktığı zaman, bilhassa Terakkiper ve Cumhuriyetçi olanların, yeri, hakikî terakkî ve Cumhuriyetçi olanların yanındır. Yoksa mürtecilerin ümit ve faaliyet menbaı olan saf değil... »

Atatürkün söylediği gibi bugün politika âleminde bir çok oyunlar görülmektedir. Mukkades bir mefkûrenin tecellisi olan Cumhuriyeti ve asri harekete temsil edenlere karşı cehalet ve yobazlık şahlanmıştır. Geri düşünceli ve örümcek kafalı yobazlarla mücadelemiz çetin de olsa, zafer bizimdir. Çünkü biz Cumhuriyet ve Halk tarafındayız.

Atatürk şöyle demişti :
« Fikirler, cebir ve şiddetle, top ve tüfenkle aslâ öldürülemez. » Son dört senelik mücadelemizde, fikirlerimize tabanlarıyla karşı koyanlar, kuvvetlerini yumruklarından, tabancalarından alanlara en mûna-

Niçin Atatürkün heykeli milletten gizleniyor?

(1 nci sayfanın devamı)

lecekleri, o kahraman, dâhi ve sanatkârı sık sık hürmetle anmaları için meydana dikilir. Halbuki Çankaya meydan değildir. Halkın gezip görebileceği bir yer değildir. Hattâ halkın gezip görmesi imkânı olmayan bir yerdir. İş böyle olunca, «acaba neden Atatürkün heykelini Çankaya dikecekler?» diye bir soru, ister istemez, insanın aklına geliyor. Çankaya dikilen Atatürkün heykelini bu millet ferdleri göremiyekse kim görecektir? Yahut kimin görmesi için, Atatürkün heykeli Çankaya dikilmektedir? Yoksa Türk milleti Atatürkün heykelini Çan-

kaya bahçesinde görmek için teker teker müracaatla izin mi alacaktır?

Şu sorunun cevabı bizce çok mühimdir:

— Atatürk, heykelinin nereye dikilmesini istemişti?

Bize öyle geliyor ki Atatürkün heykeli Çankaya dikilmek suretile, heykel adeta halktan gizlenmek, saklanmak istenmektedir. Halbuki millet şimdi her zamandan fazla Atatürke muhtaçtır.

Ve biz yine bu heykelin gizlenmesiyle, on yıldır Atatürkün kabrinin yapılması arasında gizli bir münasebet te bulmaktayız.

Bizi bu hususta acaba kimler aydınlatacaktır? Yoksa Cumhuriyet savcılığı mı?

şip cevabı Atatürk vermişti.

Atatürk:
« Biz yaşamak isteyen, haysiyet ve şerefile yaşamak-isteyen bir milletiz. demişti. Biz bu şerefin muhafazası için uğraşyoruz. Dahilî ve haricî istiklâl ve şerefimizin devamı için mücadele ediyoruz. »

Atatürk «birörimize vereceğimiz işaret : İleri, İleri, daima ileridir!» demişti. Bugün Atatürkün işaretinden ayrıldığımızı kaniiz. Geri, geri, daima geri gidiyoruz. Biz Atatürkün yolunda ve daima ileri gidelim diyoruz. İşte bize yapılan küfür ve iftiraların sebebi budur.

Atatürk şöyle demişti :
« Kötü menfaat kayıtlarından tertemiz olmak, her çeşit fedakârlığa azamî derecede hazır bulunmak her ülkünün temel taşıdır. »

Bizim ülkümüzün temel taşı, kötü menfaat kayıtlarından temiz ve her fedakârlığa azamî derecede hazır oluşumuzdur. Bu sebeple kötü menfaat kayıtlarına bağlı olanlarla ölesiye mücadeleye hazırız. Bu yüzden susmayacağız. Hakikatları meydana koyacağız ve fedakâr memleket çocuklarıyla, menfaatına bağlı sahte vatanperverler meydana çıkacak.. »

Atatürk demişti ki :
« Felsefi hayatın garip bir tecellisidir ki, her nafi ve yeni şeye karşı mutlaka bir kuvvet çıkar. »

İşte bu sebeple halka faydalı olan fikirlere karşı gerilik, istismar, kara kuvvet ve emperyalizm bize karşı gelen bir kuvvettir.. Bu garip tecelli, ellerinden kaçıracakları hasıs menfaatleridir.

Atatürk,
«Yaşamak için mücadele şarttır» dedi. Biz yaşıyoruz. Çünkü mücadele ediyoruz.

Her hakikat cesurdur. Biz hakikatleri söylüyoruz. Cesaretimizi de Türklüğümüzden ve imanımızdan alıyoruz.